

Yhdistetyt asiat T-428/07 ja T-455/07

Centre d'étude et de valorisation des algues SA (CEVA)

vastaan

Euroopan komissio

Välityslauseke – Tutkimusta, teknologista kehittämistä ja esittelyä koskevan erityisohjelman 'Elämänlaatu ja luonnonvarojen hoitaminen' (1998 2002) yhteydessä tehdyt sopimukset – Seahealth- ja Biopal-hankkeet – Veloitusilmoitukset – Kumoamisvaatimukset – Kanteiden uudelleen luokittelu – Tutkittavaksi ottaminen – Kontradiktorinen periaate ja puolustautumisoikeudet – Euroopan unionin maksamien rahoitusosuuksien takaisin periminen kokonaisuudessaan – Vakavat taloudelliset sääntöjenvastaisuudet

Unionin yleisen tuomioistuimen tuomio (kuudes jaosto) 17.6.2010 II - 2435

Tuomion tiivistelmä

1. *Kumoamiskanne – Kanne, joka koskee tosiasiaassa sopimusoikeudellista oikeusriitaa – Kanteen uudelleen luokittelu – Edellytykset*
(EY 230 ja EY 238 artikla; unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 44 artiklan 1 kohdan c alakohta)
2. *Oikeudenkäyntimenettely – Asian saattaminen unionin yleisen tuomioistuimen käsiteltäväksi välityslausekkeen perusteella – Tutkimusta, teknologista kehittämistä ja esittelyä koskevan erityisohjelman yhteydessä tehdyt sopimukset – Sopimukseen sovellettavien periaatteiden sitovuus komissioon nähden – Veloitusilmoituksissa mainittujen määrien suoritamisen vaikutukset*
(EY 238 artikla)

3. *Oikeudenkäyntimenettely – Asian saattaminen unionin yleisen tuomioistuimen käsiteltäväksi välityslausekkeen perusteella – Tutkimusta, teknologista kehittämistä ja esittelyä koskevan erityisohjelman yhteydessä tehdyt sopimukset – Oikeus tulla kuulluksi tilintarkastusmenettelyssä – Sillä, että Euroopan petostentorjuntavirasto on takavarikoinut todisteet, ei ole vaikutusta kyseiseen oikeuteen – Kyseisen oikeuden loukkaamisen seuraukset (EY 238 artikla)*
4. *Oikeudenkäyntimenettely – Asian saattaminen unionin yleisen tuomioistuimen käsiteltäväksi välityslausekkeen perusteella – Tutkimusta, teknologista kehittämistä ja esittelyä koskevan erityisohjelman yhteydessä tehdyt sopimukset – Asiantuntijan nimeämistä koskevat vaatimukset – Yhteisöjen tuomioistuimien suorittama tutkinta selvittämistoimia koskevien prosessisäännösten nojalla (EY 238 artikla; unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 65–67 artikla)*
5. *Oikeudenkäyntimenettely – Asian saattaminen unionin yleisen tuomioistuimen käsiteltäväksi välityslausekkeen perusteella – Tutkimusta, teknologista kehittämistä ja esittelyä koskevan erityisohjelman yhteydessä tehdyt sopimukset – Vakavat taloudelliset sääntöjenvastaisuudet (EY 238 artikla)*

1. Silloin, kun unionin yleisen tuomioistuimen käsiteltäväksi on saatettu kumoamiskanne tai vahingonkorvauskanne, vaikka oikeusriita tosiasiaissa on luonteeltaan sopimusoikeudellinen, unionin yleinen tuomioistuin luokittelee kanteen uudelleen, jos tällaisen uudelleen luokittelun edellytykset ovat täyttyneet. Kun oikeusriita on luonteeltaan sopimusoikeudellinen, unionin yleinen tuomioistuin on pitänyt mahdollisena luokitella uudelleen kumoamiskannetta silloin, kun se, että kantaja on nimenomaisesti halunnut olla perustamatta vaatimustaan EY 238 artiklaan, estää tällaisen uudelleen luokittelun, tai silloin, kun kanteessa ei nojauduta yhteenkään

kanneperusteeseen, joka koski kyseistä sopimussuhdetta sääntelevien sääntöjen rikkomista, olipa kyse sitten sopimuslausekkeista tai sopimuksessa nimetyn kansallisen lainsäädännön säännöksistä.

On riittävää, että kannekirjelmässä vedotaan unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 44 artiklan 1 kohdan c alakohdan määräysten mukaisesti johonkin EY 238 artiklaan perustuvalla kanteella ominaiseen kanneperusteeseen, jotta mainittu kanne voidaan luokitella

uudelleen vastaajana olevan toimielimen puolustautumisoikeuksia loukkaamatta.

(ks. 57, 59 ja 61 kohta)

2. Sopimusten osalta komissiota sitovat sopimuksiin sovellettavat periaatteet. Sillä ei lähtökohtaisesti ole tässä yhteydessä oikeutta toteuttaa yksipuolisia toimia. Sen asiana ei siis ole osoittaa päätöksenluonteista toimea asianomaiselle sopimuspuolelle, jotta viimeksi mainittu täyttää taloudelliset sopimusvelvoitteen, vaan sen on tarvittaessa saatettava maksuvaatimus toimivaltaisen tuomioistuimen käsiteltäväksi.

Lisäksi sen, että sopimuksen toinen osapuoli on suorittanut veloitussilmoituksissa mainitut määrät, ei voida katsoa merkittävän siitä huolimatta, etteivät ilmoitukset ole päätöksen luonteisia, sitä, että kyseinen osapuoli on luopunut mahdollisesta oikeudestaan tarkasteltavina olevien summien maksamiseen. Pelkästään se, että mainittu osapuoli on luopunut kyseisestä oikeudesta, tai se, että kyseinen oikeus on vanhentunut, voisi johtaa sen maksuvaatimusten jäämiseen menestyksettömiksi, jos kyseiset vaatimukset ovat perusteltavissa sopimuslausekkeilla.

(ks. 68 ja 70 kohta)

3. Se, että Euroopan petostentorjuntavirasto on takavarikoinut sopimuspuolen hallussa olevat todisteet ja että ne kuuluivat tästä syystä asetuksessa N:o 1049/2001 säädettyjen asiakirjoihin tutustumista koskevasta oikeudesta tehtävien poikkeusten soveltamisalaan, ei voi oikeuttaa sitä, että kyseisellä sopimuspuolella kyseessä olevien sopimusten liitteessä II olevan 26 kohdan 3 alakohdan nojalla oleva oikeus tulla kuulluksi tilintarkastusmenettelyssä menettää merkityksensä.

Mainitulla sopimuspuolella olevan kuulluksi tulemistä koskevan oikeuden loukkaamisen oikeudellisista seurauksista on kuitenkin huomattava, että sopimussuhteeseen perustuvaa vastuuta koskevan kanteen yhteydessä sitä, että komissio velvoitetaan mahdollisesti maksamaan kantajalle summat, joita tämä vaatii, ei voida perustaa pelkästään tällaiseen sääntöjenvastaisuuteen. EY 238 artiklaan perustuvien kanteiden yhteydessä näet komission sopimukseen perustuvaa vastuuta on arvioitava kaikkien asianosaisten vetoamien kyseisten sopimusten merkityksellisten lausekkeiden ja kaikkien unionin yleisen tuomioistuimen käytettävissä olevien tietojen nojalla ottamalla huomioon kontradiktorinen periaate ja puolustautumisoikeudet.

(ks. 89 ja 90 kohta)

4. Sen periaatteen mukaisesti, jonka mukaan jokainen tuomioistuin soveltaa omia prosessisäännöksiään, unionin

yleisen tuomioistuimen on tutkittava asiantuntijan nimeämistä koskevia toissijaisia vaatimuksia niiden työjärjestyksen 65–67 artiklan määräysten perusteella, joissa on kyse asian selvittämistoimista.

kuitenkaan komissiolle oikeutta olla soveltamatta periaatetta, jonka mukaan sopimukset on pantava täytäntöön vilpittömässä mielessä, ja kieltoa, joka koskee sopimusmääräysten soveltamista väärin, ottamalla itselleen harkintavaltaa kyseisiä lausekkeitä tulkittaessa ja täytäntöön pantaessa.

(ks. 108 kohta)

5. Tilintarkastuksen yhteydessä todettujen petosten tai vakavien taloudellisten sääntöjenvastaisuuksien osalta kyseessä olevien sopimusten liitteessä II olevan 3 kohdan 5 alakohdassa määrätään komissiolla olevasta mahdollisuudesta periä takaisin Euroopan unionin maksama rahoitustuki kokonaisuudessaan, ja sillä on siten ennalta ehkäisevä tavoite.

Kun lisäksi otetaan huomioon tilintarkastuksen yhteydessä todettujen ja rikostutkinta-asiakirjoissa, joista asianosaiset ovat käsiteltävässä asiassa keskustelleet, vahvistettujen ilmeisten taloudellisten sääntöjenvastaisuuksien laajuus ja vakavuus, sen, että komissio perii takaisin kyseessä olevien sopimusten perusteella maksetun rahoitusosuuden kokonaisuudessaan, ei voida katsoa merkitsevän mainitun 3 kohdan 5 alakohdan lausekkeiden väärää soveltamista. Takaisinperintä ei siis ole suhteetonta kyseessä olevien sopimusten merkityksellisillä lausekkeilla tavoiteltaviin päämääriin nähden.

Liitteessä II olevan 3 kohdan 5 alakohdalla tavoiteltu päämäärä, jona on ehkäistä ennalta petoksia ja vakavia taloudellisia sääntöjenvastaisuuksia, ei anna

(ks. 128, 129 ja 140 kohta)